

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezso-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 10 h.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egy évre ..... 20 h.
Negyedévre ..... 5 "
Védőpecsét postán szállítva:
Egy évre ..... 24 h.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

XXII. évfolyam 12. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1916 január 16.

Hős honvédeink köszönete.

Rákóczi induló roham közben.

A besszarábiai határon utóbb lefolyt véres küzdelemről kiadott jelentésében Hőfer altábornagy külön is kiemelte a nagyváradi honvédek dicsőséges küzdelmét s rámutatott, hogy a fényes sikerből crowzlánrész illeti meg a 307. honvédezredet, melynek tekintélyes részét a váradi honvédek alkotják.

Nagyvárad város törvényhatósága ez alkalomból lelkesen ünnepelte derék honvédeinket, a törvényhatóság megbízásából a polgármester táviratban üdvözölte az ezredet. Az üdvözlésre tegnap az ezred parancsnoka a következő lelkes, szép táviratban mondott köszönetét:

Nagyságos

Polgármester urnak

Nagyvárad.

Toporoutz, 516.

Hálásan köszönöm az ezred tisztikara és legénysége nevében Nagyvárad város törvényhatóságának polgármester ur által kifejezett igaz üdvözlését e komoly órákban és dicső harcainkban jól eső melegség tölt el bennünket, érezvén az aggodó szeretet, a remegő figyelmet, mellyel minden lépésünket kísérik, lelki szemeink előtt látjuk a lelkesedéstől kipirult arcokat, mikor győzelmünk híre megérkezik. A hatalmas és többszörösen erős ellenséggel szemben vívott küzdelmünkben az ezred minden honvédjét áthatja az a tudat, hogy arcfalunkon az ellenségnek áttörnie nem szabad. Vitéz honvédeink, kik a visszavert oroszok futását a „Rákóczi induló” hangjaival kísérik, méltók azokhoz a nagyváradi és

bihari honvédekhez, kik más harc-
térén szereznek ezredüknek és ma-
guknak örök dicsőséget.

Parsche ezredes,
a 307. h. gy. e. parancsnoka.

Rimler Károly polgármester a táviratot
tegnap rendkívüli tanácsülésben mutatta be
a város tanácsának. A tanács elhatározta,
hogy az ezred köszönetét a februári közgyű-
lésen a törvényhatóság elé terjeszti.

Megszállottuk Spizzát.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, jan. 15. (Hivatalos.) A meg-
vert ellenséget üldözve csapataink tegnap déli szárnyukkal megszállták
Spizzát.

Cettinjében 154 darab különböző átmérőjű löveget, 10.000 puskát,
10 gépfegyvert, sok lőszert és egyéb hadiszert zsákmányoltunk.

A Lovesen területén lefolyt harcokban zsákmányolt lövegek száma
45 re emelkedett. A tegnap beszállított foglyok száma 300.

Beránétól délre, ahol az ellenség még szívós ellenállást fejt ki,
zászlóaljaink rohammal vették be a Gradóra magaslaton lévő sáncokat.

14 soros orosz támadásokat verünk vissza.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 15. (Hivatalos.) Kelet-
Galiciában és a besszarábiai határon az újévi csata még folyik. Ujra a
Toporouc vidéke és Raronecótól keletre lévő terület volt az elkeseredett
ütközet színhelye. A harcok hevessége minden eddig ezen a csatatéren
lejátszódott küzdelmet felülmúl. Négyyszer, egyes helyeken hatszor vitte
előre a szívós ellenség tegnap, 12 sőt 14 sor mélységű támadó hadosz-
lopait a heves küzdelemtől körülombolt hadállások ellen. Mindig újra
visszavertük, közelharcban szuronnal. Az ellenség veszteségeinek mér-
tékeül szolgálhat az a tény, hogy egy osztrák-magyar dandár harcvonalon
szakaszán több mint 1000 orosz hullát számláltak össze. 2 orosz tisztet
és 240 főnyi legénységet fogtunk el. A bátor védők az összes állásokat
megtartották, az oroszok sehol sem tudtak akáresak egy talpalatnyi tért
is nyerni. A Strypa mellett és Volhyniában nincs nevezetesebb esemény.
A Kornin mellett a bécsi landwehr az oroszoknak egy tulerővel végre-
hajtott előretörését verték vissza.

Elfoglaltunk egy olasz állást Oslaviánál.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 15. (Hivatalos.) Az olasz
tüzérség tegnap újra tűz alá vette Malborget és Reibl vidékét és a tüzet
különösen a községek ellen irányította. A görzi hidfőnél csapataink ki-
ragadtak az ellenség kezéből egy a legutóbbi csata óta erősen kiépített
és nagy erővel megszállt hadállást Oslaviánál. Az ellenség egy repülője
elszállt Laibach felett és bombákat dobott le. Senki sem sérült meg és
a bombák nem okoztak kárt. Hőfer.

CSILLAG

GYÓGYSZERTÁR

NAGYVÁRAD, ZÖLDFA-UTCZA.

Telefon Interurbán 552.

Az összes bel- és külföldi gyógy és piperecikkek kicsinyben és
nagyban kaphatók.

Liszka viz szeplő ellen.

Droguinal köhögés ellen.

Pedikroi féregpor főraktára.

Leleplezett olasz összeesküvés.

Budapest, január 15. (Saját tud.) Milanóból jelentik: A rendőrség nagy összeesküvést fedezett fel. Nagy mennyiségű dinamitot találtak, amellyel a turini vasutat és a piemonti katonai épületeket akarták felrobbantani. Állítólag számos diplomáciához tartozó személyiség van bekeverve.

Lelőtt ellenséges repülőgép

Berlin, január 15. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az arcvonalon lényeges esemény nem történt. Albertól északkeletre egy Bolke hadnagy által lelőtt ellenséges repülőgép, amely az angol vonalak közé esett tüzéségünk tüzeiben elégett.

Hiába támad az orosz

Keleti hadszíntér.

Linsingen tábornok hadserepjánál Cernis környékén a Styr kanyarulattól délre egy orosz támadás az osztrák-magyar csapatok arcvonala előtt megheccelt.

Balkán hadszíntér.

Ujabb esemény nem történt. (Min. eln. sajtóosztálya.)

Szaloniki ellen megkezdődött a támadás.

Rotterdam, jan. 15. A Daily Newsnak jelentik Rómából:

Az általános támadás Szaloniki ellen kedden a doiranvidéki angol állások lövetésével megkezdődött. A támadásban a német, a magyar, az osztrák és a bolgár csapatokon kívül török csapatok is részt vesznek.

A német főhadiszállás Monasztirban van.

A támadó hadsereg nyugati szárnyát a németek alkotják, a magyarok, az osztrákok és a bolgárok a centrumon, a Gvgheli-Doiran vonalon vannak, a törökök pedig a keleti szárnyon, a Xanthi-Gülüld-sina vonalon.

A szerbek Albániát is kiűrik.

Berlin, január 15. Stocholmból jelentik A Ruszkija Vjedomoszti Bojevics szerb katonai attasétól arról értesül, hogy az Albániába menekült szerb seregek helyzete az olasz segítség ellenére is tarthatatlan. A szerbek egész Albániát ki fogják őríteni és más harcra mennek. Jól értesült körökben azt mondják, hogy ez az új harc csak keleten lehet. Általában azt hiszik, hogy három hét alatt reorganizálják a még életben maradt százezer szerbet és Szalonikiba viszik. A szerb hadvezetőség kijelentette, hogy csapatait csak ott engedi felhasználni.

Bevonulásunk Cetinjébe.

Budapest, január 15. A sajtóhadiszállásról jelentik:

A montenegróiak visszavonulása tegnap nagyrészt, vad, fejtelten meneküléssé fajult. Miután az ellenség ellenállása Cetinje ellen nyomuló csapataink rohamai alatt, akkor, amikor a várostól már csak öt kilométerre voltunk, megtört, a menekülő montenegróiak nem is kísérelték meg a további védekezést, hanem harc nélkül átengedték a várost az üldözőknek. Csapatunk visszaverésére akkor már nem is gondolhattak.

Katonáink két oszlopban nyomultak be Cetinjébe. Az egyik oszlop a Lovesen tetőről egyenesen a Cetinjébe vivő meredek országúton, a másik oszlop pedig azon a szerpentinúton érte el a várost, amely Cattanóból ezerháromszáz méter magas nyergén át Cetinjébe visz. A bevonulás délután történt. Mikor katonáink megjelentek a vörösföldű, lapos házak között, amelyeket már két nap óta láttak a hegytetőről, ott már csak békés, nyugodtan viselkedő lakosságot találtak. A konakra nyomban felhúzták a magyar és osztrák zászlókat. Mialatt a parancsnokság megszállotta a várost, a harcoló csapatok már túl voltak Cetinjén és folytatták a Rijeka irányában, kelet felé menekülő montenegróiak üldözését.

A nyugati arcvonal többi részén is tovább tart az üldözés. A déli szárny a Budua-Cetinje vonaltól keletre folytatja hadműveleteit s ehhez csatlakozva, a Krivosijéből előrenyomuló osztagok már messze elhagyták a határt, átlépték a Grab-Grahovononlat és a Danilovgrad felé vezető ut mindkét oldalán Zeta ellen nyomulnak. A bilea-aftováci szakaszon is jól haladnak a hadműveletek.

Angol képviselők a háború folytatásáért.

Berlin, január 15. Londonból jelentik: A Caron klub mintájára ismert liberális képviselők összeállottak, hogy a háború energikus folytatására szervezkedjenek. Elnök Sir Cawley lesz.

Az oroszok hideg karácsonya.

Budapest, január 15. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik:

Bergenbe érkező oroszok elmondották, hogy karácsonykor a hihetetlen hidegtől retentően sok megfagyott embert találtak Péterváron és Moszkvában.

Nagyváradai küldöttség Fetser püspöknél.

A tüdővész ellen védekező egyesület tiszteletbeli elnöki oklevelét adják át.

A tüdővész ellen védekező egyesület Nagyváradon pár évvel ezelőtt alakult meg, szerény viszonyok között. Kiváló, lelkes emberek szívtelték meg a miniszter felhívását, hogy a nemzetpusztító borzasztó betegség ellen a társadalom indítsa meg a védelmet.

Hogy a szerény kezdetből terebélyes fa nőtt, azt a város hivatalos és társadalmi előkelőségeinek és a kormány áldozatkészségének lehet köszönni.

Ma már teljesen berendezett pompás szanatorium áll a nagyváradai hegyek között a szegény tüdőbetegek részére.

Azok között a kiváló férfiak között, akiknek ezt a szép eredményt, ezt a nagyszerű munkát lehet köszönni, az első között tisztelhetjük Fetser Antal győri püspököt, aki az egyesület keletkezésétől kivette részét, úgy a munkából, mint az áldozatkészségből.

A veszedelem nagyságától áthatott fogékony lélekkel, ügyszeretettel, fáradságot nem ismerő energiával tevékenykedett, hogy mielőbb megvalósuljon a szegény betegek állandó menhelye, hol szerető gondozást, javulást, esetleg gyógyulást találjanak a kellő védelem nélkül halálra szánt tehetetlen emberek.

Az emberbaráti szeretet ezen felemelő megnyilatkozásának elismerésül választotta meg az egyesület Fetser Antal püspököt az egyület elnökévé, mikor pedig Isten különös szeretetéből a királyi kegy a győri püspöki székhelyre ültette s eltávozott városunkból, tiszteletbeli elnökké választotta.

Azóta érezzük távozásának jelentőségét, nélkülözzük bölcsességét, buzgó törekvését, fáradhatatlan munkáját, de a hála, a tisztelet, a ragaszkodás él az egyület minden tagjában, sőt Nagyvárad egész társadalmában.

Eznek a hálának, szeretetnek megnyilatkozása lesz a holnap, hétfőn, a püspök nevenapján, Győrött végbemenő tisztelgés is, amelyen az egyesület kiváló tagjai átnyújtják Fetser Antal püspöknek a tiszteletbeli elnökségről szóló diszoklevelet.

A küldöttségben részt vesznek: dr. Karácsonyi János kanonok, az egyesület mosonai elnöke, dr. Hoványi Géza orsz. képviselő, Rimler Károly polgármester és dr. Medvigy Gábor, akik ma utaznak Győrbe.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Fetser Antal püspököt névnapja alkalmából az éppen Nagyváradra hazatérő gr. Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök, Szirmai L. Árpád és Brém Lőrinc kanonokok kíséretében Győrött meglátogatta.

Markovits és Weinberger cégnél Bémer-tér

az összes raktáron lévő téli áruk leltári árban eladatnak. Ugyanott a legújabb costumök a legolcsóbb
Telefon 11-09. árban mérték szerint készülnek. Kelengye fehérnemű, óriási választék-
ban. Ruhaszövetek, selymek, delainek és batistok mértékszerű eladásra. Telefon 11-09.

Ujjászülető magyarság.

— Véres a mult. Jövönk. Beolvadások. —

Mint akinek ütőerét szétszakította gyilkos kéz, kidiózott szemekkel figyeljük vérünk hullását, fisink, apáink, testvéreink sorsát a nagy harcokban. Jaj, visszajönnek-e magyarságunk hordozói, vitéz katonáink, jaj, mi lesz itt velünk, ha gonosz szomszédok között erőnkben megfogyatkozunk! Szüzanyánk, kegyelmes Patrónánk, mi lesz Magyarországgal, ahol királyoknak születnek az emberek s gyakran szolgálkák lesznek? Jaj, sorsunk, jövednünk most dől el, merre, jobbra e, balra-e?

Történelmi erők hajthatták a keleti mozarakon át ezt a napkeleti törpét, amelybe mindenfajta kóbor törzs belecsimpaszkodott, nagy fajták kis töredékeit sodorta magával a magyarság, amelyet végzete végül átlökött a Kárpátokon. Miért nem maradt túl, mint annyi más, kis nemzet, Isten tudja, valami erő hozta el idáig, az a nehézkedési erő, amely a vizeséseket sima folyókká változtatja.

És ez az első magyarság folyton szedte magába a környező nemzetiségeket, azoknak jobbait s legjobbjait, folyton alakult és szenvedett. A magyarságot állandó belső láz emésztette, királyok és ellenkirályok vitték harcba a magyarság részeit. Mindig hadakoztunk valaki ellen; vagy az ellen, aki függetlenségünket akarta elvenni, vagy azok ellen, akik kiakartak innen szorítani minket. Harcoltunk tatár, török ellen, császárok és királyok ellen. Tatár irtotta nemzetünket, török nyomta, isteni csoda, rendeltetés, hogy nem lettünk se tatárok, se törökök.

Ezek nem is nagyon akartak minket eltorokösíteni, nem törődtek velünk, ha megkapták, amit követeltek. De tatár is, török is sokat elemésztett a magyarságból, megölt, elhurcolt tizezreket.

És itt volt egy gyönyörű fejezete a magyarságnak. (A manó horta volna el ezt az egész „modern” irodalmat, amely a drága, ünnepnapra való szép szavakat, amiket a szív aranyládájában őriz a szemérmes magyar lélek és csak szent felbuzdulásában szív fel ajkaira, ezek a „modern” elkoptatták, elhasználták, parlagivá tettek, már mozi-reklámokra használják fel az ékes magyar kifejezéseket. Nekik minden „csudás”, „gyönyörű”, sőt „gyönyörű”, meg „remek”, „isteni”. Így beszélnek ezek — a tisztátalanságról.) A törökök elvitték a fiatal magyar gyerekeket Sztabulba. Ott iskolába fogták őket s mikor minden tudományt megtanultak, a török basák mellé íródeákknak osztották be. És ezek a törökül nevelt magyar fiúk mind, mind azon dolgoztak, hogy honfitársaik, magyar véreik sorsán segítsenek, őket kiszabadítsák, a fogságtól megmentsék és jelentéseket küldtek magyar vezérekhez, akiket idejekorán értesítettek a készülő török támadásról. Ilyen névtelen magyarok leveleiből már van gyűjteményünk, a forró hazaszeretet s fajtájának imádata illatozik e régi levelekből. Az egeri, a budai íródeákok lappal írott s titokban küldött értesítései mellett ott van a konstantinápolyi magyar fiúk levele, amely

ben a kilenc éves korában elrabolt íródeák 18 éves korában azt írja, hogy „vigyázzon a magyar az országra, mert megy a szultán, hogy elpusztítsa. De ti pusztítsátok el őt, hogy örökké éljen a drága Magyarország”. Ezt megölték e levélért, sok szenvedett vértanui halált, de mind, mind magyarok maradtak török ruhában is, török szolgaságban, őrizve egy szent álmot és szent érzést a magyarságról.

Mi voltunk itt mi, urai e földnek, évek századain át? Néha urak, többnyire valami más idegen hatalom szolgálói. Büszke nyakunkon vajmi gyakran ült valami náció, s mi kiszolgáltuk őket és céljukat. Nem élhettünk magunknak, céljainknak, harc és harc volt a feladatunk, vitték, löktek, taszítottak előre-hátra idegen erők, s mindig gyengébben kerültünk ki a vérvesztésegekből.

Istenünk, ki vezetél minket, erősnek teremtetted ezt a fajtát; Osztyárharcokban sem vértett el a nemzet. A magyar paraszt ellenállósága bámulatra méltó ma is. A magyar ember nyugalma, higgadsága, józan értelmessége, világnézlete egy nívón van egy angol lordéval. És embernyivel embe-
rebb jóságra, belátásra, szivre, vendégszeretetre. Ilyen nemzet nincs is több a világon, amely szeretetébe fogadja igaz szívet az idegent, aki hozzá barátsággal közeledik. És ahogy a hadifoglyokkal bánik, abban megszégyeníti a kultúr nemzeteket.

És ez a magyar típus ma is állandó küzdelemben van. Ma is ő védi a határokat, a határon túli foglalásokat, ma is csak úgy, mint századokon át, rohamozásban vézik, míg vezetői nem tudnak megfelelő helyet biztosítani maguknak a hatalomban. Ma is a megbízhatóság, önfeláldozás és önzetlen hazaszeretet mintaképei ezek a magyarok, akiket a háború előtti közgazgatás megsanyargatott, meggyőződésében állandóan támadott, jogaitól megfosztott vagy anyagilag megrövidített, amely néhol most is a hadsegélyesek filléreit veszi el asszonyaiktól, amely elkergette őket Amerikába.

Ez az a magyarság, amelyet a bankok politikája kiforgatott vagyonából olyan birtokpolitikával, mely a millióknak ártalmára volt, s ez az a magyarság, amelyet a közvetítő kereskedelem megrövidített és fosztogatott. Erre a népre szabadult minden ártalom s volt idő, mikor Vajda János soraival gondolkozott a magyarság:

Itt már hiába imádság és átok,

Éa már csak a kénkő esőt lesem.

De most már nem az a magyarság állja a külső és belső harcot, mint amelyiktől a hetvenes évek elején a hirtelen beállott váltógazdaság elvitte az ősi földet s a könnyen igénybevehető hitel kirántotta a gyékényt alóla. A fajmagyarság kimerülésével friss erőforrások jelentkeztek, erős, szívós gyökérel ereszkedtek be a magyar talajba idegen kulturfajták, erősek, energikusak, életerejükben érintetlenek, beolvadásra készek s bősé-

ges véreik. Intelligens, törekvő fajták, módosítástól mentesek, éleseszűek, amelyek hamar reális irányban kezdtek dolgozni s a magyarság gazdasági érdekeire irányították a figyelmet.

A beolvadási processzus megindult s ma már ennek az eredménye már szemmel látható: egy egészséges „busuló” magyarságtól mentes, céltudatos nemzedék, különös, eleven, friss észjárású, s mindennekfelett magyar. És mert idegen keverék, bátrabb a célok felismerésében s a magyarság hivatásának hirdetésében. Nem kell mondanunk, kikre gondolunk, mikor ez új erőre kapott magyarságról írunk, előttünk vannak, igazán előttünk járnak ők, az ujjászületettek, azon Heine fajtájából valók, aki ezt üzenté nekünk mindörökre:

— Hogyha hallom, óh magyar nevedet,

— Szük lesz mellemen a német vértet.

Hozzánk kell csatlakozni annak, aki a magyarság nagy erejének tudatára jött, s felismeri, hogy történelmi szükségéből élünk és leszünk itt, népfajok érintkezési határain. Sokat nem tudunk felszivni, de nincs ok az aggodalomra. Az átalakulás lassu tempóban történik, a magyarság jellege nem vész el, de bizonyos, hogy átalakul. Néha elveszti ható erejét, s ilyenek között az idegen mindig idegen marad. Példa rá a Huszadik Század, ahol Goga Oktáviánál évekig dolgoztak együtt Ady és Társai, s nem is próbálták meggyőzni arról, hogy a magyarság mégse a legutolsó a nemzetsokadalomban. El is ment hazatérni, berátenben ugyanis nem volt meg a magyarság vírusa, a hatóerő, hiszen ők se tettek egyebet, mint szidták a magyar nemzetet, s volt egy idő, a darabontok korában, amikor Ady Endre — román nemzeti pártba akart belépni. Persze nem tette meg.

Most minden ettől az új átformálódástól függ, amely idegen elemek felszivódásával jár. A törvényeink lehetővé teszik, a magyarság szerepe pedig egyenesen kívánatosá teszi azoknak, akik elfelejtettek vagy nem tudtak magyarok lenni. A vérvesztéséget az amerikai visszavándorlás aligha pótolja eléggé. Kívánatos, hogy minden elköltöző szokás és merev e zarkozottság megszüntetésével mindenki, a kinek Magyarországa a hazája, igyekezzék a keresztény magyarsághoz csatlakozni. Szívbe, lélekben, meggyőződéssel, szakítva mindennel, különösen kártékony ösztöneivel, ami nem való egy munkás, ipari korszakba s méltatlan is e nemzettel szemben.

Itt ugyanis csak ez az egy választás van. Mert aki tovább is elkülönülve akar élni a nemzet testében, az tovább nem maradhat meg elavult felfogásával és szokásaival, nemtörődömségével és sivár önzésével. Nagy vegyi folyamatok indultak meg s amely elem nem hasonul az erős savakhoz, az a fenékre kerül, mint csapadék. Itt az idő, elzárkózott, kis fajták, lusták, elősdiék, rossz szokásúak, tisztátalanok, meg kell fürdenetek a keresztény magyarság tisztító tüzeiben mielőbb, mert elpusztultok.

Perelünk ezen a helyen, amelyet *Tiszántúlnak* hívnak s amely egyik áldozati oltára a céltudatos magyarságnak; perelünk szünet nélkül azért, hogy ember, szó, irás,

Ajándtárgyak

u. m. valódi arany, ezüst és brilliáns ékszerek, régiségek, műtárgyak, disztárgyak, valódi és chinai ezüstitárgyak, diszműárak, bőröndök, nesseserek, erszények, ridicülök, hadifelszerelési cikkek stb. olcsó beszerzési forrása. Megtekinthető vételkényszer nélkül **STERNBERG J.** alkalmi nagyáruházában, Szent László-tér, Kishidfő.

Régi tárgyakat veszek, kívánatra házhoz is megyek. — Telefon 13-45.

politikus és publicista, író és költő, könyv, színdarab, mozi és minden csak a keresztény magyarságot szolgálja, ennek rendelje alá magát, még az ujság is, s ne rontsa-bontsa a nehezen csirázó magyarságot a nemzetköziség mérges fecskendezésével. Nemzetköziség lehet gazdaságilag, de kulturánknak magyarnak kell lenni, ha remény is mindennünk s igyekezzék mindenki, hogy mihamar csatlakozzanak hozzánk, vetkezzék le az, ami tőlünk és a kulturától elválasztja őket, hiszen Kína is letette a copfot s a török a feredzsét.

A multon mi nem keseregünk, a ranyhe tradicionizmus nem kenyerünk. A jövőn, a magyarság jövőjén gondolkozunk, mert multunk véres vízió, jelenünk véras valóság, de a jövőnknek tiszta, ragyogásban kell tündökölni s vezetni minket. Most ránk törtek idegen hadak, majd ránk törnek idegen áramlatok, melyeket *franciavezetők* indítottak meg, újból próbát tettünk s mindig tenni kell e próbát, hogy méltók vagyunk e győnyörű ország birtokára, tulajdonára. Magyar-nak kell lenni, erős magyarnak, érefala a nemzeti érzésnek álljon gátat minden káros idegen vagy megvesztegető áramlatnak.

Vegyünk erőt azoktól, akik idegeneknek jöttek be az országba, idegen névvel, érdek-lődő lélekkel, s itt megtelepedvén, megsze-rettek minket, misink lettek, magyarok di-szei, elei, vezérei, akik tudják, hogy ért-künk nagy, jövőnk nem kicsinyelhető.

Bizzunk magunkban, legyen hitünk hivatásunkban. Rugások, gonosz indulatu se-bek, szomszédi erőszakoskodások mind, de mind nem tarthatják fel a mi kivirágzá-sunkat. Gyermekünk, e drága Magyar jövő és áldott szent forrás, mely tengerré változik, törjenek feltartóztatlanul, el-lenálhatatlanul, se jobbra, se balra nem nézve a magyarság célja felé. E cél nem a francia kultúra, e cél nem Páris és nem Szentpétervár. E cél, mit kerteljünk az ujjászülető magyarság vezető szerepe Bal-kánon és itthon.

Tiszántúli.

Három hónapi lisztkészletünk van.

A csucsá-nagyvárad-i vonat. Zabhiány.

A Tiszántúlból felhívtuk Nagyvárad vez-etőinek figyelmét arra a különös körülményre, hogy a Kolozsvártól Csucsáig na-ponként közlekedő u. n. kofavonat Csucsáról az utasok kizárásával üresen fut be Nagy-váradra s másnap reggel szintén üresen megy Csucsára, hogy onnét mint személy-szállító vonat folytassa útját Kolozs-várra.

Rámutatunk, hogy mennyire szükséges volna, hogy ez a vonat Csucsától Nagyvára-dig nem üresen, hanem mint személyszállító vonat közlekedjék. Egy termékeny, nagy vidék: a Körözsvölgye a mostani vonat-hiány folytán nem képes eladó árukat a nagy-várad-i piacra hozni.

Amint erősen érzi ennek hátrányait Nagyvárad közönsége, másrészt az érde-kelt községeket szintén nagyon érzékenyen érinti, mert termékeiket nem tudják kellőleg értékesíteni.

Ezt igazolja az a körülmény, hogy az érdekelt községek nevében és megbízásából *Pintér János* örvéni körjegyző tegnap meg-jelent *Lukács Ödön* városi főjegyző előtt s kérte, hogy a szóban levő üres vonatnak személyforgalomra laendő berendezése iránt Nagyvárad városa illetékes helyen járjon közbe. Az érdekelt községek már kérték a személyvonat életbeléptetését a kolozsvári

üzletvezetőségnél, de eredmény nélkül. Nagy-várad város közbelépésének remélhetőleg nagyobb sikere lesz. Majd kifejtette *Pintér János* jegyző, hogy Örvénd és a szomszé-dos községek lakossága nagy mennyiségű élelmiszer, aprómarha, tojás stb. felett ren-delkezik, amiket nem tudnak kellőleg érté-kesíteni. Nagyváradot jórészt eltudnák látni élelmiszerekkel, ha megfelelő vonat állna a rendelkezésükre, hogy naponként behozha-tának áruikat Nagyváradra.

Lukács Ödön főjegyző kijelentette, hogy a város érdekéből is teljesen helyén valónak tartja a vonat személyforgalomra való be-berendezés iránti kérést, mert a közönség érdeke, hogy a közlekedés ellátásának ja-vítására mindent elkövessenek. Jelentést tesz a polgármesternek, hogy a kérést a ke-reskedelmi miniszter elé terjessze.

Rimler Károly polgármester ma feluta-zik Budapestre s a kereskedelmi miniszter-nél kifejtvén Nagyvárad város élelmészeti viszonyait, a kérelem kedvező elintézését kéri.

Nem lesz liszthiány.

A napokban említettük, hogy a Hadi Termény részvénytársaság 20 vagon lisztet küldött Nagyvárad város közönsége részére.

A főjegyző kijelentése szerint a liszt-hiány nem fenyegeti Nagyvárad városát, legalább is a közel jövőben. Ez idő szerint, a napról-napra vezetett pontos kimutatás szerint, egy hónapi készlet felett rendelkezik a városi élelmészeti ügyosztály. A Hadi Ter-mény részvénytársaságtól még követelése van a városnak, a kötés szerint, további két hónapra való készlet, tehát három hónapig elég liszt felett rendelkezik Nagyvárad városa.

Rimler Károly polgármester mostani budapesti útja alkalmából a Hadi Termény-részvénytársaságnál eljár abban is, hogy Nagyvárad város gabona- és liszt szükséglet-t továbbra is biztosítsa.

Zab és tengeri.

Nagy a hiány azonban Nagyváradon a zabban. A lótarató gazdák és a bérkocsisok nem képesek ellátni állataikat a szükséges élelemmel.

Nagyvárad városa tudvalevőleg 100 vagon zabot kért, de csak 10 vaggonnal ka-pott. Természetes, hogy ez a mennyiség csak-hamar elfogyott.

A bérkocsisok küldöttsége tegnap felke-reste *Lukács Ödön* főjegyzőt. Előadták pa-naszait, hogy nem kapnak zabot s ezáltal a legkellemetlenebb helyzetbe jutottak.

A főjegyző nem utalhatta ki részükre a szükséges zabot, de megnyugtatta őket, hogy a polgármester Budapesten a szükséges zab kiutalása iránt is megteszi a szükséges lé-péseket.

A városnak ezidő szerint rendelkezésére áll bizonyos mennyiségű tengeri s legközö-lebb ismét érkezik nagyobb mennyiség. A városi boltokban a szemes tengerit árulni fogják, hogy a közönség a meglévő baromfi állományát élelmezhesse.

A városi élelmészeti ügyosztály mielőbb fel akarja állítani a baromfi keltető telepet, de az erre vonatkozó közgyűlési határozatot még nem hagyta jóvá a miniszter.

A polgármester ennek az ügyét is dü-lőre akarja vinni budapesti tartózkodása al-kalmával.

Berlin—Bagdad.

A világháborúnak egy igen érdekes és fölötté jellemző kis terméke jutott kezünkbe. A Berliner Tagblatt legnagyobb német lap legújában egy mellékletet közöl minden héten. Ennek a mellékletnek ugyan minden anyaga elférne a főlapban, de mégis mintha egy alakulóban levő új földrésznek volna az előhírnöke, melléklet képen jut el min-den német kezéhez. Ez által mintegy külön is felhívja a németek figyelmét a jövőre, mely most a szerencse jegyében mosolyog nagy Németországra.

A melléklet a háború következményei-vel foglalkozik. Különösen nagy súlyt he-lyez a lap a németek keleti akciójára és arra az óriási eredményre, mely a németek fegyverét fogja koronázni. A németek leg-nagyobb sikere kétségtelen, hogy keleten fog bekövetkezni. Az a tudat pedig, hogy a németek ott is csak győzni fognak, ott van minden ember szívében.

A német közönség már annyira bele-élte magát abba a tudatba, hogy a német katonaság fog győzni keleten, mi sem jel-lemzi jobban, mint az, hogy a keleti elfog-lalando területeken már be is rendezkedtek a németek. A hódító katonaság nyomában azonban ott akar lenni a német ipar, a né-met kereskedelem. A német lap melléklete zsufolva van hirdetésekkel. A legnagyobb cégek hirdetnek a lapban. Nem német bel-forgalomra, hanem egyenesen a berlin—bag-dadi vonal menti városokban létesítendő vál-lalatok és üzletek javára.

A berlin—bagdadi vonal még nincs fel-mentve. Ott még erős harcok lesznek. Az előjelek azt bizonyítják, hogy az angolok idegesen kapkodva itt fogják megvívni a döntő csatát. Itt fog lehullni Anglia nim-busza és itt fog megalapozódni a nagy né-met keleti uralom.

A világ legfontosabb vonalának egy része még nincs is kiépítve. A német azon-ban már ezt is építi, természetesen egy-előre csak odahaza. De mikor az utolsó ágyu eltávozik arról a helyről, már ak-kor ott lesz az első vasúti sínjár a kul-turával a kereskedelemmel és iparral.

A másik igen fontos dolog amivel a német már most foglalkozik, az annak az orosz Kaukázusban szakadt 10000 német családnak sorsa. Ez a német csoport még évszázadokkal ezelőtt telepedett le ott. Hogy mi volt a céljuk és mit valósítottak meg abból az most melléke.

Tény az, hogy ez a német 10000 esa-lád nem szívódott fel, hanem mint egy hozzáférhetetlen sziget él a nagy orosz tengerben. Egy német tanár, aki tanulmány utat tett ezek között a letelepdedtek kö-zött azt írja, hogy a németek sziklaszilár-dan élnek ott és minden tekintetben néme-tek ma is. Érdekes, hogy a kaukázusi né-metek ma is megtartották a német jel-legüket.

A világháború után a németek ezek-ről az emberekről sem akarnak elfeled-kezni. Azt akarják, hogy az évszázadokig orosz uralom alatt sinylődött németeket át-telepítik a török Kaukázusba.

Nagyszerű tervek. Vajjon nekünk nem jutna eszünkbe ilyen terv? Nekünk ninose-nek tőlünk elszakadt magyarjaink, akik ép

Az 6 műveiket Magyarországon mindenki ismeri részint a fővárosi tárlatokról, részint pedig a vidékre leszármazott képekből. Most külön bemutatni őket fölösleges.

Nagyvárad közönsége mindenesetre örömmel fogadhatja, hogy a négy jeles mester épen Nagyváradot választotta ki a kiállításra. A művészi eseményről eddig még csak a beavatott körökben tudtak, ma már azonban befejezett dolog, mely rövidesen elének tárja kiváló festőink művészetét.

A négy festő a nagyváradai Vörös-Kereszt Egységgel tárgyalt ebben a dologban. A Vörös-Kereszt Egység vezetőségnek ajánlotta fel a kiállítást. Az egyesület vezetősége természetesen örömmel kapott az alkalmon és szívesen fogadta a mesterek ajánlatát.

A művészek kijelentették, hogy a kiállítást teljesen az Egyesület javára rendezik. A Vörös Kereszt Jobbkéz osztályának vezetője már hozzá is fogott a kiállítási munkálatokhoz. A terv szerint a kiállítás tartalama alatt nagyszabású hangversenyek, tea-estélyek lesznek a kiállításon.

A képkiallítás minden bevételét a Vörös Kereszt javára ajánlották fel a festők. A nagyszabású előkészületekből következőleg, a kiállítás fényes anyagi és erkölcsi sikerű lesz.

Illetékes helyről nyert információk szerint a kiállítás két héten belül meg fog nyitni. A hét végével tehát már megkezdődik a művészi képek szállítása.

Tévedett a pósta.

László Paul behívója.

Paul László csendesen, nyugodt boldogságban éledegált családjá körében kint a Fácánosban egész tegnapi délutánig. Jött a postás pösés irással. László Paulnak érkezett levél, hivatalos irás, s még 10 krajeárt is le kellett szurkolni szegény Paul Lászlónak (vagy ahogy a levelelen volt: László Paulnak), hogy hozzá juthasson az iráshoz. Pedig neki nem gyönyörűség az irás, nem járt iskolába, hogy eligazodjék a betűkön. Elment a komához, az ért a bötükhöz, kibontják, olvassák, s szegény Paul László (vagy ahogy a levelelen volt: László Paul) majd elájul a meglepetéstől, amint olvassák:

László Paul azonnal vonuljon be ezredéhez.

Törüli Paul László verejtékes homlokát:

— Hát ezér' fizettam én tíz krajeárt? Hogy elvigyenek? Legalább olyan messzi ne kéne menni! (t. i. Csehországból jött a levél.)

Aztán csak belenyugodott volna a sorába: ha muszáj, muszáj! De nem úgy a család. Volt sirás-rivás, egész este s éjjel ömlött a könny, mint a nyári záporosd. Elviszik a szegény Paul Lászlót (vagy ahogy a levelelen volt: László Pault.)

De azért nem nyugodtak bele a megváltozhatatlanba. Hátha rosszul olvasott a koma. Reggel feléhelődött a könnyező család, bejöttek Váradra egy ismerős ügyvédhez, talán az jól el tudja olvasni.

Megnézi az ügyvéd az irást és olvas:

László Paul egy évi önkéntes azonnal vonuljon be ezredéhez.

Nem hiába ügyvéd az ügyvéd, de megvédi a szegény ember ügyét, s már többet olvasott az irásból, mint a koma. Mert azt Paul László is tudja, hogy s sohasem volt, de nem is lesz egy évi önkéntes. Kiderült a mélységes titok, László Paul, vagy magyarul László Pál nagyváradai jogász, neki szólt a hivatalos irás.

Paul László családja vigan, boldogán tért haza, csak maga Paul dörmögte a bajusza alatt:

— Kutya-fáját ennek a póstának, de megrikatta a családomat...

..HIREK..

A KATH. NÉPSZÖVETSÉG negyedik háborus délutánja.

A téli évad folyamán immár a negyedik háborus délutánt rendezi mához egy hétre a Katolikus Népszövetség nagyváradai szervezete, melynek agilis vezetősége minden egyes alkalomra igazán magas színvonalu, érdekes és változatos műsort állít össze. A negyedik háborus délután programjának kiválóan aktuális és érdekes száma lesz dr. Mazurek Gyula püspöki titkár ünnepi beszéde a pápa világi hatalmáról. Ez a kérdés a világháboru folytán belátható időn belül a világpolitika aktuális kérdései közt fog szerepelni, a közönség általános érdeklődésére tart tehát számot dr. Mazurek előadása, mely ezt az egész kereszténységet legközelebből érintő kérdést megvilágítja. Dr. Dajkáné Szőnyi Margit „Hol lakik a béke?” címmel egy rendkívül bájos költői mesét fog felolvasni; a mese felnőtteknek szól s az irónó egyik legsikerültebb irodalmi alkotása. Ezen kívül öt rövid ének- és zeneszám szerepel a műsoron; mindenik szám magas színvonalon áll és művészi értékű, közülök utolsó programpont egy derűs, kedves bécsi életkép, mely művészi értékével pompásan fogja befejezni az ünnepélyt, Patzko Aladárné, a kitűnő zene- és énektanár nőiskolájának növendékei adják elő ezt a számot. Általában a zene- és énekszámokat Patzko Aladárné legjelesebb tanítványai adják elő, ami egy magában biztosíték arra, hogy a nívós művészi számok méltán fognak sorakozni az ünnepi szónoklat és a szépirodalmi felolvasás mellé.

A részletes műsort a jövő hét elején közölni fogjuk.

Az ünnepély mához egy hétre, január 23-án délután 5 órakor fog megtartatni a Kath. Kőr Szent László termében; a zenei számokból szombaton délután 6 órakor ugyanott főpróba lesz. Belépti díj nincs, de szíves adományokat úgy az ünnepélyen, mint a főpróbán köszönettel fogadnak.

A csoportvezetők szíveskedjenek a meghívókat a Népszövetségi Otthon gondnokától a mai nap folyamán átvenni.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Portner István 70. gyalogezredbeli tizedest az ezüst érdemkeresztel tüntette ki a vitézségi érem szalagján.

* **A bárándi kiküldöttek budapesti utja.** A bárándi képviselő választás ügyében most már megkezdődik az igazi munka. A kerület függetlenségi vezérférfiai hétfőn délután 4 órakor értekezletet tartanak Bárádon, s ez alkalommal hivatalosan is foglalkoznak a választás kérdésével. Jelöltet természetesen nem állítanak, hanem mint már a Tiszántúl megírta, ez irányban Tisza István grófhoz folyamodnak. A bárándiak hétfőn alakítják meg a küldöttséget, mely kedden utazik Budapestre és szerdán járul a miniszterelnök elé. Ettől az uttól függ minden. Ennek megtörténte után veszi kezdetét az igazi választási munka.

* **A helybeli középiskolai tanárnok nyilvános előadásainak sorozatában a harmadik felolvasást holnap, hétfőn délután 6 órakor tartják meg a városháza nagytermében, amely alkalommal dr. Gedeon Alajos főreáliskolai igazgató értekezik a magyarországi németek történelmi, nyelvi és ethnografiai tulajdonságairól. A teljesen ingyenes előadásra ezuton is felhívjuk a nagyközönség érdeklődését. Szemle L. Odón, az előadásokat rendező bizottság elnöke.**

* **Hol adják ki a napi kenyérgyegyet?** Tudomásvétel végeit közlöm, hogy a Nagyváradra érkező azon idegenek, akik szállodába nem szállnak, fél, vagy egész napra szóló kenyérgyegyeiket a hivatalos órák alatt a városi közlelmzési ügyosztályban (városháza földszint 9) hivatalos órákon kívüli időben pedig a rendőrség városházi földszinti ügyeletes helyiségében, vagy a Kolozsvári utca 63. szám alatt, Uri-utca 42. szám alatt, Nagyvárad vasútállomási és a Váradvelence vasútállomási rendőrközlőhelyeknél kaphatják meg. Nagyvárad, 1916. január hó 15-én. Lukács Odón, polgármesterhelyettes.

* **Nagyvárad első alkotmányos főispánja meghalt.** Rimler Károly polgármester a városi tanács tegnapi ülésén részvétellel jelentette be, hogy a város első alkotmányos főispánja, Patay András Pestszentlőrincen meghalt. Patay 1871-től 1813-ig volt a város főispánja. A tanács a város közönsége nevében a következő táviratban fejezte ki a családnak a város részvétét:

Méltóságos

Patay András
nyug. főispán urnak

Pestszentlőrinc.

Boldog emlékezetű nagynevű atyjának, városunk legelső főispánjának, mai közigazgatásunk egyik érdemes alapvetőjének elhunytáról Nagyvárad város közönsége fájdalommal értesült. Az elhunyt emléke iránt őszinte tisztelettel rózza le kegyeletét, Méltóságod előtt fiui bánatában részvétét nyilváníttja s arra kéri, hogy ez elismerésének és kegyeletének őszinte nyilvánítását a gyászoló családdal is közölni méltóztassák.

A város közönsége nevében:

Rimler Károly
polgármester.

* **Az ujságírók közgyűlése.** A nagyváradai ujságírók egyesülete ma délelőtt 11 órakor közgyűlést tart. A közgyűlés a Royal külön helyiségében fog lezajlani. — Tárgyai lesznek az einöki jelentés, a tisztújítás és az esetleges indítványok. Tekintettel az ügyek fontosságára, legyen ott minden ujságíró.

ugy megérdemelnék a jobb sorsot. Gondolkozzunk csak talán meg is fogjuk találni őket és még nagyon sok hasznát veheti nekik a magyar állam.

A VÖRÖS-KERESZT kedélyes estéje.

A Vörös-Kereszt-Egylet január havi kedélyes estéje, amint halljuk ismét egy teljesen új és amennyire mulatságos, annyira hasznos attrakcióval fog szolgálni a közönségnek.

Tervbe van véve egy nagy élelmiszer bazar rendezése, ahol is mindenféle élelmiszerek: hus, hal, tojás, vad, cukor, kávé, gyümölcs, befőtt, bor, sör, sajtok, stb. stb. szóval csupa hasznos és a háziasszonyoknak megbecsülhetetlen cikkek kerülnek elárulás alá.

Minden cikkből az előre elkészített csomag 50 fillérért lesz kapható és pedig nyerőjegyek ellenében.

A rendezőség nyerő és nem nyerő jegyeket fog kibocsátani, melyek zárt borítékban elhelyezve előre is kaphatók lesznek.

A vármegyeház nagytermében elhelyezett boltba azután a vevők ezekkel a jegyekkel mennek be és csakis az ott eszközölt felbontásnál fog kiderülni, ki mit kap a jegyéért.

Amint halljuk az eszme kedvező fogadtatásra talált nemcsak azok körében, akik élelmiszert venni akarnak, hanem azok körében is, akik élelmiszert elárúsítanak, mert biztos tudomásunk van arról, hogy a fűszerkereskedők, meszárosok, halkereskedők, cukrászok, bor- és sörkereskedők, ugyancsak magánosok, akik a Vörös-Kereszt nemes céljait mindenkor, áldozatok árán is előmozdítani igyekeztek, ez alkalommal sem fognak az egylet számára küldendő ajándékaikkal elmaradni.

A teát ismét Novomeszky fogja szolgáltatni a szokott módzatok mellett.

A katonazenekar ezúttal is közre fog működni teljesen új és válogatott műsossal.

A kedélyes este e hó 30-án, vasárnap lesz megtartva a vármegyeház nagytermében, esetleges szíves adományokat a „Jobb kéz” osztály fogad el, ahol is azok elraktározatnak, jegyzékbe vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak.

A kedélyes estén a belépő díj mint rendszeren 1 korona lesz.

NAGYOTHALLÓ?

Fülzugásban szenved?

Hallását megjavítja, fülzugását megszünteti a „Thermo elektromos hallókészülék”, mely oly kicsiny és könnyű, hogy a fülben kényelmesen, észrevétel nélkül hordható. Határozott előnye, hogy sajátkezűleg behelyezhető a fülbe és kívülről nem látható!

Csak nálunk kapható!

Prospektust ingyen küld Thermo-Vállalat, Budapest, Rákóczi ut 57/a. Telefon: József 52-73. Nyitva: hétköznap 9-6 óráig, vasár- és ünnepnap 10-4 óráig egyfolytában.

Művészestély Sajtószállás javára.

Tegnap este nagyszabású művészestély volt a Vigadó dísztermében. A művészestély tiszta jövedelme a kárpáti falvakban felépítendő Sajtószállásra fog fordítatni és a jótékony cél megmozgatta Nagyvárad társadalmát. A rendezőség viszonzta is a közönség érdeklődését bőségesen és sikerült programmal. A bőség szinte egy nagy ünnepi ujságszámra emlékeztetett terjedelmével...

Szávay Gyula, a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének elnöke olvasott fel elémés megnyitót, majd Mendelssohn C-moll versenyművét adták elő két zongorán Fischer Gabriella és Waldmann Erzsébet. Fischer Gabriella az Orsz. Zeneakadémiának egyik legszebb reményekre jogosító növendéke. Technikai készsége meglepően nagy, játéka szinte virtuózinak mondható. Méltó partnere volt Waldmann Erzsébet, szintén az Orsz. Zeneakadémia szép tehetségű növendéke.

Vészi Margit „Harcéri emlékeim”, című a háborút megelőző időkből olvasott fel önéletrajzi részlet keretében érdekes mozzanatok. Az Est hasábjairól ismert jeles újságíró eleven tollal megírt és élvezetesen előadott felolvasását a közönség zajosan megtapsolta.

Rendkívül bájos és kedves jelenet következett ezután. Óváry Magda, Papp Klára és Mayr Margit énekeltek egy humoros jelenetet, műkedvelőket mesze meghaladó színvonalú előadással és művészettel. Énekük, játéka egyaránt igen tetszett; az ügyes zenei apróságoknak igen nagy sikere volt a kis művésznők pompás előadásában.

Palánkay Margit, az Országos Zeneakadémián Sik tanár egyik legjelesebb növendéke következett ezután. Bizet Régi nászdalet énekelte rendkívül nagy sikerrel. Palánkay Margit ezzel az első nagyváradai nyilvános fellépésével valóságos meglepte a közönséget. Tömör, esengő hangja, kitűnő iskolázottsága mindkét számában pompásan érvényesült és a közönség nem győzte eléggé ünnepegni az ujonnan feltűnt nagyváradai ifjú művésznőt, aki Palánkay Károly jeles nagyváradai törvényszéki bírő szép jövőre hívatott művészlánya. Ugy ezt, mint az előző műsorszámot Patzkó Sárika kísérte zongorán, kiváló művészi értékű kísérettel adván az énekszámokhoz. Patzkó Aladárné, a jeles zenetanár nő méltán büszke lehet lányára és tanítványai sikerére.

Fehér Dezső „Háborus élet a szerkesztőségben és a fronton” címmel írt egy két-olvasásos alkalmi tréfát, melyben a háborus újságesinálást több helyen igen találó vonásokkal figurázta ki és néhány sikerült alkalmi ötlettel kacagattatta meg a közönséget. Farkas Pál játszotta a szerkesztőt. A második felvonásban Farkas Pál felolvasta a legújabb Höfer-jelentést, Komáromi Gizi, Bihari Sándor és Urai Blanka pedig háborus dalokat énekeltek.

Befejezte az estét éjfélkor Bihari Ákos nagyhatású szavalata. Háborus költeményeket adott elő azzal a mindig lebilincselő művészetével, mely Biharit az ország első szavalóművészevé teszi. A közönség nem győzött a jeles művésznek eleget tapsolni.

Az est eredménye anyagilag is szép sikert jelent a Sajtószállás javára.

A fakeskedők és a fakérdés

Mi lesz az 1916-os fával?

A mindjobban fokozódó fahiány okairól és a várható viszonyokról kérdést intéztünk egyik nagy fakeskedőhöz, aki a következő felvilágosításokat adta:

— Tudvalevő, hogy fa még van elég kint az erdőn, csak behozni nem tudjuk. Nem pedig azért, mert nincs elegendő fuvar, a munkaerő is kevesbedett és a szállítási eszközök közül a vasut sem áll mindig rendelkezésre. Tevéjébe a MÁV. a talpa szállítás mennyiségét az idényre 10 százalékkal felemelte, tehát 100 helyett 110 százalékot kell szállítani. A gömbfa az erdőben hever és ott romlik, nedvesedik és meggyökösödik, hogy tüzelőfának is nehezen lehet használni. A baj ott van, hogy az 1915-1916. évi fadöntéseket kellő munkaerő hiányában nem lehetett végrehajtani, így a famennyiség nagyrészt ugyanaz marad, ami a tél elején volt, mert a tavaszi döntést az idén fűtésre felhasználni nem lehet. Ebből kell jövőre is ellátni magunkat fával. Valami intézkedés tehát szükséges, hogy a kormány részéről, aminek jele az, hogy az idősebb korosztályból a fatermeléssel foglalkozó munkások egy részét szabadságolják. Sok szervezetlenség van e téren, nagyrészt a termelés körül és a fakeskedők télen és tehetetlenül állanak a mai helyzetben, mert közérő kirendelése végett nem fordulhatnak a közigazgatási hatóságokhoz. Van itt egy anomália is: butorfával mi látjuk el Ausztriát és mégis mi vagyunk szorult helyzetben a butorfa tekintetében, mert a feldolgozható butor- és asztalosfát idejekorán kiszállították Ausztriában és mi most — mint a budapesti asztalosok fel is panaszták — alig tudjuk csak részben is ellátni iparosainkat a kellő butorfával és asztalosfával.

A magyar fakeskedelem most nagy válságban van, nem tud eleget tenni kötelezettségeinek, kauciók vesznek el és városoknak fával való ellátása is örökös zavarokkal jár, Kormányzati közbelépésre van szükség, mert csak ez hozhat rendet a mai rendszertelenségbe és zűrzavarba.

Nagyszabású képművelés Nagyváradon.

Pár nap múlva valóban igen értékes és nagyszabású művészi képművelésben lesz része Nagyvárad társadalmának. Magyarország négy kiváló nevű művésze jön városunkba, hogy itt műveikkel igazán elsőosztályú művelésben részesítsék a közönséget.

A négy művész Ripl-Rónay József, Mednyánszky László, Kosztolányi Kálmán Gyula, Csók István minden felkérés nélkül határozották el magukat, hogy összefogva valahol valamelyik nagy vidéki városban a háború kívánta áldozatokhoz ők is hozzájárulnak.

A művészek akciója természetesen nem lehet más, mint egy nagyszabású képművelés. Hogy mit jelent e négy kiváló festő nagyváradai szerepe, azt fölösleges külön is ismertetni.

* A szamosújvári püspök temetése. Hosszu Vazul szamosújvári gör. kath. püspök holttestét tegnap helyezték ravatalra Budapesten a középponti papnövélő intézet aulájában. Földi maradványait délután 3 órakor szentelte be Siegescu József képviselő nagy közönség jelenlétében. A bejelentésen jelen volt dr. Széchényi Miklós szentesi nagyvárad megyéspüspök, aki ma délután nagyvárad megyéjébe megy. A nagyvárad megyei érkezők hazáig Nagyváradra. A nagyvárad gör. kath. püspököt Stan Flórián dr. püspöki helynök és Radu Jakab dr. kanonok képviselték.

* Másfél millió korona a vetőmag rendelések értéke. A vetőmag rendelések határideje ma zárul le. Ma még a tegnap feladott megrendeléseket felveszi a vármegye. A tegnapi nap folyamán ismét hatalmas összegeket küldtek be a megrendelések. Csapán a posta 180,000 koronát hozott. Ugy, hogy délelőtt 10 óráról délután 1 óráig a megyeházán még tartott a pénzösszegek átadását. A délután folyamán újabb rendelések érkeztek. Tegnap az összes rendelés értéke elérte a másfél millió koronát.

* A Katolikus Kör vetítő estéje. A Katolikus Kör vetítő-estéje, amely január hó 18-án délután 5 órakor lesz a Kath. Kör Szent László termében, a vetítendő képek már megérkeztek. Az érdekes és hí képekhez Némethy Gyula dr. tb. kanonok tart előkelő nivóju előadást „Belgium művészeiről”, amely egyike lesz a legigazibb művezeteknek s gyönyörködtetni fogja a közönséget.

* Korpa utalvány. A korpaközponttal történt megállapodásunk következtében értesítem mindazokat, akik korpaszükségletüket kiesinyben beszerezni óhajtják, hogy a mindenkori maximális ár mellett a városi közélmezési ügyosztályban (Városháza földszint 9) szám alatt az erre vonatkozó utalványt kiválthatják, mellyel a vásárolt mennyiséget az általam megjelölendő malomban átvahatják. Egyszerre 10 mázsánál nagyobb mennyiség nem igényelhető. Nagyvárad 1916. január hó 14-én. Lukács Ödön, főjegyző.

* Becsey Ignác rendőrőrmester ezüst lakodalma. Becsey Ignác, őrmester tegnap ünnepelte boldog házasságának 25. évfordulóját. Becsei őrmestert néhai Palotay László plébános adta össze 1891. január 10-án Baboo Emilia Máriával. Boldog családi életéből 11 gyermeke származott, akik közül életben van 6 fia és 2 leány. Három fia a fronton teljesít szolgálatot. A jubiléum párt tegnap délelőtt Imrik S. Zoltán plébános szép beszéd kíséretében megáldotta. Becsei Igác, aki 21 éve áll a város szolgálatában, számosan üdvözölték ezüst lakodalma alkalmából.

* A villamosmünel ismét kapható szén. Tudatjuk, hogy mindaddig, míg újonnan érkezett szénkészletünk tart, a hó 17-től kezdve fűtőszénre vonatkozó rendeléseket újból elfogadjuk. Tekintettel azonban arra, hogy a nagy kereslethez képest csak igen kis készlettel rendelkezünk, a szénrendeléseket korlátoznunk kell és ebből folyólag úgy postautalványon, mint közvetlenül történő megrendeléseket családunkint és hetenkint maximálisan csak 300 kilóig teljesíthetünk. Mindazoknak tehát, akik postautalványon 300 kilónál nagyobb mennyiségű szén árát küldenek be, a 300 kilogrammon felüli összeget saját költségükre vissza fogjuk küldeni. Az érvényben levő szénárak

a következők: Porosz darabos szén 100 kilogrammonként tisztasulyban, zsák nélkül, házhoz szállítva 7.80 K, ugyanaz a telepen átvéve 7.10 magyar darabos szén 100 kilogrammonként tisztasulyban, zsák nélkül, házhoz szállítva 6.60 K, ugyanaz a telepen átvéve 5.90 K. Nagyvárad, 1916. január hó 15. Rimanóczy Béla s. k., a villamosmü igazgatója

* Halálozás. Nagyvárad ismert és köztiszteltében álló iparos Szabó Dezső tegnap rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult építőmester volt, temetése ma délután 3 órakor fog Kúlvároson tiltakó utcán házából a ref. egyház szertartása szerint végbemenni.

* Adományok a Jobbkéznek. A Vörös Kereszt Jobbkéz osztályához következő adományok érkeztek, melyeket hálással köszönünk: Ruff Rózsika róma. kath. tanítónő Székelyhidról 20 drb sál, 17 drb esuklóvédő, 1 térdmelegítő, készítették: Sarsen Anna, Vágó Rózsika, Balog Margit, Szabó Irénke, Szentes Mariska, Jozachimsthaler Mária, Tóth Mária, Koleszár Erzsébet, Somlyai Erzsike, Galamb Erzsébet, Király Mariska, Csizsár Mária, Szamos Erzsébet, Jakab Etelka, Soós Marietta, Csarnó Erzsébet, Somlyai Juliska, Marosán Jánosné, Gonesory Beláné meleg ruhára, Lukács Mária meleg ruhára 10—10 korona, Harmathy Károlyné 10 kor., Fischer Ervinné házi koncert tisztá jövedelme 71 korona, Bitzó János téli kabát.

* Egy beteg iparosnak. Az ujjalotai hűvek adományát, 2 koronát küldött szerkesztőségünkbe az ujjalotai plébános egy beteg iparos részére, akinek javára gyűjtést indítottunk. Rendelteségi helyére juttatjuk.

* Fényes Endréné temetése. Ma délelőtt ment végbe nagy részvét mellett Fényes Endréné szül. Fráter Iona temetése. A nagydiszú ravatal az elhunyt Lukács György-utcai lakásán volt felállítva, a hol is nagydiszú mennyezetes ravatalon masszív érekeporosban, bársony mennyezet alatt nyugodott az elhunyt urnó. A temetésen megjelentek a nagyszámú előkelő családon kívül még: Fráter Barnabás, Fráter Kálmán, Rádl Odón, Németh István, Pallay Lajos, Miskolczy Barnabás, Bige Gyula, Bige Ödön, Dr. Lestyán Endre, Nadányi Jenő, Csapó Sándor, Dr. Waldmann Béla, Papp Imre, Dr. Fássy Lajos, Dr. Schweiger Eda, Dr. Nagy Ignáz, Balogh Elemér, Dr. Stokker József, Keszthelyi Zoltán, Dr. Móritz Ernő, dr. Mártonffy Bogdán, Szilágyi Dózsa, Dr. Bozók Alajos, Jakab Mihály, Dr. Szintay Lajos, Tóth Imre, Sártory Endre, Tatar Zoltán, Korbély József, Szilágyi Zsigmond, Nesztor József stb. stb. — A temetési szertartást Sulyok István esperes vezegte és nagyszámú intelligens résztvevő közönséggel megindult az impozáns gyászmenet az elhunyt temetőbe, ahol az elhunytat a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

A következő koszorúk borították a díszes ravatalt: Forró szeretett feleségének — bánatos férje. Drága jó anyának — Emmy, Ödön, Katóci. Felejthetetlen drága jó anyja és nagyanyjának — Lenke, Ernő és gyermekeik. A legjobb édes anyja és nagyanyóca — Szeréna, Ernő és Ellyka. Felejthetetlen jó mama és nagymamának — Rózi és Barnuska. Felejthetetlen kedves nővérüknek — Imre és Ersei. Felejthetetlen kedves jó nővérüknek — Etelka és Erzsike. Utolsó üdvözlés — özv. Jelentsik Istvánné. Kedves Ilka testvérüknek utolsó üdvözlés — Zoltán és Zanka. Igaz szeretettel — Mária és Berta. Utolsó üdvözlés — Poyvár János és neje. Igaz szeretettel — Cenci, Margit és Zsiga. Utolsó üdvözlés — Kunovszkyné és családja. Utolsó üdvözlés a távolból — Gizella és Rajmund. Kedves jó Ilka néni — Margit és Kata. Kedves jó keresztmamá — Irén és Andor. Hála szeretettel — Széles György és családja.

Szeretett Ilkának — Lina és családja. Szeretett jó rokonnak — Szűcs Kálmán és családja. Ilka néni — Carola és Ernő. Szeretett Ilka néni — Giza, Laci. Rokoni szeretettel — Leszkay-család. Szeretett Ilkának — Hella és családja. Utolsó üdvözlés — Nadányi Jenő és családja.

A nagydiszú temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata a legnagyobb pontossággal és nagy figyelemmel rendezte.

* Köszönetnyilvánítás. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyelete a 112. számú nagyváradai fiók özvegy-és árva alapja gyarapításához szíves adományaikkal hozzájárultak az új év alkalmából a következők: Grócz Béla nagyprépost védnök ur 50 K, dr. Karácsonyi János kanonok 20 K, Spett Gyula kanonok 20 K, dr. Vucskies Gyula kanonok 10 K, Szirmay L. Árpád kanonok 10 K, Kollányi Ferenc prelátnak kanonok 10 koronával. — A fiók elnöksége ezúton is köszönetét fejezi ki hálás jótévőnek.

* A Vörös Kereszt Egylet céljaira újabb adakoztak 1916. január 9-től 1916. január 15-ig: dr. Szőke Gyula Komádi 10 kor., dr. Hoványi Géza újévi üdvözlés megváltása címén 10 kor., özv. Gonsory Béláné 10 kor., Lukács Mária 10 kor., Tordai Molnár Gézá a nyugállomáson levő persely tartalmaként 4 korona 56 fillér, Ev. egyház perselye 9 korona 34 fillér.

* Hajógyuk tüzeiben. Nagy szenzációja lesz ma a Vigadó mozgószínháznak, négy felvonásos hatalmas darab a tengeri háborút mutatja be a maga borzalmas szépségeivel. „Hajógyuk tüzeiben” a darab címe, magráló erejű, csodás felvételek hozzák izgalomba a nézőt és bilincselik le pillanatról pillanatra. A gyönyörű sláger csak vasárnap és hétfőn látható. Kiegészíti a műsort „A bűnbánás” című 3 felvonásos dráma. A rendkívül érdekes előadásokra külön is felhívjuk a közönség érdeklődését. Mindenki nézze meg a remek ujdonságot!

* Nagyothello és fülzugásban szenvedő olvasóink helyesen teszik, ha a fülben kívülről nem látható Thermo elektromos hallókészüléket hordják, mely kis apparátus a hallást megjavítja, a fülzugást snüteti. Prospektust ingyen küld Thermo-Vállalat, Budapest, Rákóczi ut 57/b.

* Külön békét fog kötni Franciaország, mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salon tulajdonos, úgy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam fűző K 6 — Haskótz K 3 től. Leibchenek saját árban. Rosenzweig Róza. Szalárdi-u. 9.

* Családi rum vaníliával vagy ananász ízzel literje K. 3.80. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* Gyurjad Gyurka. Piszkáid ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dajeszter vize zug. Csukaszürke ember. Haborus mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez ujdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakkerü javítása.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* Egy középkori intelligens nő keres házvezetőnői állást, helyben vagy vidéken házvezetésben jártas. Címe megírdható a kiadóhivatalban.

* A Bihar megyei Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1915. évi 6%-os harmadik hadikölcsön szabad végleges kötvényei az intézet pénztáránál mai naptól kezdve kiszolgáltatnak.

* A legjobb, legkedveltebb, legolcsóbb beszerzési forrás! Teát, rumot, csokoládét, szardíniát, szalámit, sajtot, kakaót, szalonnakrót, Kugler, Gerbeaud, bombont. Mindez a legelőnyösebb árban ASZÓDYNÁL, akiknek Kossuth-utcai és Rákóczi-uti üzleteiben nagy szaloncukorka vásár van. ASZÓDY-féle híres 8 féle zamatu pörkölt kávé, legfinomabb tea, a Sas pássagebéli külön halakonzerv üzletben az összes fajta pácolt halak amélyek a húst pótolják azonkívül mindenemű kiválóan finom édességek kaphatók. Katornai postaládákat és haretéri dobozok az üzletben megtöltetnek.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dozsó

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

x Poloskeirtő NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Legujabb táviratok.

Énekelve támadnak a törökök a Kaukázusban.

Budapest, január 15. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik a főhadiszállás jelentése szerint: Az oroszok tizediki gyenge támadása után 12 ikén a Kaukázusban 150 km-es fronton általános offenzívát kezdtek. A támadások naponta hevesültek. Valamennyit visszaverték. Azabnál, Karadaghnál csapataink a szultánt éltetve és a nemzeti himnuszt dalolva mentek rohamra. Az oroszok pánikszerűen menekültek. Veszteségük súlyos, a foglyok szerint minden ezredükből legalább 800 halottat vesztek.

Németország békeajánlatot tett Oroszországnak és Japánnak?

Budapest, január 15. (Saját tud.) Tokióból jelentik: Okuma miniszterelnök egy japán lap munkatársának kijelentette, hogy Németország békeajánlatot tett Japánnak és Oroszországnak.

A Dayli Express hozzáfűzi a jelentéshez, hogy valószínűleg visszautasították, mert mindkét állam a végletekig akar harcolni

Szerb csapatok Afrikában.

Lugano, január 15. A Stefani-ügynökség jelenti: A szerb nép örömmujongása közepette ma érkezett meg Bizertába az első szerb katonákat szállító hajó. A tiszteket Cuepratte admirális fogadta.

Minisztertanács.

Budapest, január 15. (Saját tud.) Délután Tisza elnökletével és az összes miniszterek részvételével minisztertanács ült egybe, amely a folyó ügyekkel foglalkozott.

A balkáni vonat első utja.

Budapest, január 15. (Saját tud.) Berlinből jelentik: Münchenből a balkáni vonatok este fél 7 órakor Bécsbe érkeztek. Az utasokat Förster báró, vasutügyi miniszter üdvözölte. A szász király polgári ruhában a balkáni vonaton utazott Drezdától Teschenig. A balkáni vonat éjjel fél 1 órakor érkezik Budapestre.

Mercier bibornok római utja.

Lugano, január 15. Mercier bibornok Milanóba érkezett. A pályaudvaron újságírók várják, a biboros azonban mindenféle intervjút megtagadott tőlük. A biboros tegnap este utazott tovább Rómába. A vatikáni ügyekben jól értesült Itália című lap azt állítja, hogy a biboros pápai parancsra utazott Rómába.

Az olaszok Albániában.

Lugano, január 15. A Secolo elpanaszolja, hogy a Lovcsen elestéről írott cikkéből a cenzura mindent kihuzott és csak azt az egy mondatot engedte közölni, amelyben a lap annak a reményének ad kifejezést, hogy az olasz kormány Albániában bizonyára minden intézkedést megtesz arra, hogy a bolgárok támadását dél felől, a magyarokét és az osztrákokét pedig észak felől feltartóztathassa.

A besszarábiai határharc.

Bécs, január 15. Csernovictól jelentik: A város esütörtökön reggeli négy órától körülbelül délig heves ágyúzás hatása alatt állott, a mely a közeli harcokról hallatszott. Az ellenség, mint Csernovicba behozott orosz hadifoglyok beszélték, ismét óriási veszteségeket szenvedett. Egy légi harcban három orosz egyfedelű repülőgép ellen egy magyar és osztrák kétfedelű gép győzött. Az ellenséges repülőgépek közül egy Blériot-gép súlyosan sérülten kénytelen volt a román határ mellett földre ereszkedni.

A Lovcsen elfoglalása és az angolok.

Rotterdam, január 15. A Times a Lovcsen elestét szembállítja Gallipoli kiürítésével. Szerinte Olaszország, mint szövetséges és jóbarát, bizonyára nem veszi rossz néven Anglia azon való csodálkozását, hogy az olasz hadsereg nem akadályozta meg egy ilyen fontos stratégiai pont bukását. Az, hogy Olaszország biztosítsa Montenegró megmaradását, legalább volt olyan fontos, mint az, hogy Anglia megnyissa a Dardanellákat.

Az albánok segítik csapatainkat.

Berlin, január 15. A Daily Chronicle írja: A magyarok és osztrákok a Szerbia és Montenegró elleni harcban nemesak tűzértségi főlányunkra, hanem az északi albánok barátságos érzelmeire is számíthatnak. Ezek már előbb is segítettek nekik a

montenegróiak és szerbek ellen és megakadályozták a montenegróiakat abban, hogy a Lim folyó hidját és a beranei állásokat elpusztítsák.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba, télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

IRODALOM

Hítvédelmi füzetek Régen érzett és megszenvedett hiányt pótol a budapesti Magyar Egyházirodalmi Iskola, midőn egyszerre három kiváló ismeretterjesztő és hitvédelmi füzetet lépett a közönség elé. A füzetek címei: *Az ember lelke*, *Elet a halál után*, *Az Egyház küzd és győz*. Mindhárom eredetileg a német katolikus népszövetség kiadásában jelent meg s néhány év alatt több százezernyi példányban szétkapkodták s ma már alig van oit keresztény ember, akit ez életbevágó kérdésekben följelhetne vezetni üres levegőverdesékekkel és hamis kiszólásokkal. Ezeket a füzeteket adta ki magyarul az Egyházirodalmi Iskola és kitűnő anyagukat tetézte azzal, hogy tartalmaz a magyar viszonyokhoz alkalmazva izlésees alakban és rendkívül olcsón (egy darab 20 fillér) bocsátotta őket minden komoly gondolkozásu, tanulni vágyu ember rendelkezésére. Templomi könyves táblákon vagy bármely jó könyvkereskedésben megtalálhatók, de megrendelhetők a magánál a Magyar Egyházirodalmi Iskolánál is. (Budapest. IV. Papnövelde-utca 7. sz.)

A „Szent Család” iképes havi folyóirat januári száma gyönyörű képekkel, érdekes tartalommal jelent meg. A füzetben 50 oldalon váitatkoznak az elbeszélések, versek, szellemes vallási elmélkedésekkel. A füzet bőséges tartalma a következő: *Ujvír lélek*. Dr. Hász István. — *Áldott a név*, mely nekünk adatott. Németh István. — *A családot imája az újévben*. Dr. Vargha Demján. — *A néma templom*. Pokoray Margit. — *A szeretet apostola*. Domonkos István. — *Szenteld meg a vasárnapot*: P. Visi Márián. — *Mártir Sebestyén*. Kccsis László. — *Piróka*. Bodnár Gáspár. — *Fohász*. Matild nővér. — *Hosszu Fülöp*. Spillmann József, S. J. — *Beszélő számok*. Desiderius. — *Gondolkodjunk fölötte!* — *Hász Brokárd*. — *Lelki kincstár*. — *Irodalom*. A lap elfizetési ára egész évre 2 korona, kiadja a Kármelita rendház Győrben.

A Társaság. A Hadsegélyző Hivatal működéséről és jelentéséről emlékszik meg hangulatos vezetőcikkben A Társaság e havi száma, címkéül hozván a Hadsegélyző Hivatal népszerű főnökének Kirchner Herman altábornagynak jól sikerült arcképet Moldo-

1916. jan. 16.

VISZONTA

NYILTÉR

ván Béla rajzában. Teleki Sándorné grófné Szikrik címmel elmés tárcát. Pajzs Elemér kitűnő humoros novellát. D. S. S. Barta kedves elbeszélést írt, míg Dobay István a heidelbergi diákéletéről közöl érdekes és szép képekkel illusztrált cikket. Lakatos László képekkel illusztrált regényének folytatása, Hamonyárdekesesséi ragyogóan folytatása, Hamonyár József, Wlassics Tibor és Emőd Tamás versei, a Malonyai Dezsőről írt irodalmi tárcák, valamint könyvszemle egészítik ki a tárcát, valamint könyvszemle egészítik ki a tárcát, valamint könyvszemle egészítik ki a tárcát.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Erdészleány.
 Vasárnap este: Kisasszony férje.
 Hétfő: A kisasszony férje.
 Kedd: A kisasszony férje.
 Szerda: A kisasszony férje.
 Csütörtök: Tarka est.
 Péntek: Tarka est.
 Szombat: Tarka est.
 Vasárnap délután: Tanítónő.
 Vasárnap este: A Császárnő.

Színházi események.

(A kisasszony férje bemutatója. — A Tarka esték. — A Háromszög. — Váradi Aladár paródiája. — A Császárnő bemutatója.)

Érdekes és művészi érték tekintetében, a Szigligeti színház vezetősége már ismét olyat produkált, ami kétségtelenül a legnagyobb vonzerővel fog hatni a publikumra, amely, mint az elmúlt héten is, zsufolásig fogja nap nap mellett megtölteni a színházat. Ma este — és ez már aztán elvitázhatalan igazság — diadalmasan fog bevonulni a Szigligeti színházban Dégely Gábor legújabb színpadi alkotása: A kisasszony férje, amely csütörtökig tartja lefoglalva a műsort.

Csütörtökön este pedig a legeredetibb ötletek egyikét valósítja meg a színház a Tarka esték rendezésével.

Ez alatt az összefoglaló cím alatt egy esemény kedves, mulatságos ének-, tánc- és magánzám mellett, színrehozza a Szigligeti színház a híres Háromszög-öt, a Góth-pár háziműsorának ezt a különlegességét, amely eddig még, vidéken nem került színre. Góthné szerepét nálaak E. Kovács Mariska a kitűnő művésznő játssza, míg Háromszög befogóját, az udvarlót Varsa Gyula fogja színrehozni azzal a routional, amelyet a Góth házaspárral való együttesben szerzett és így a színház vezetősége erre a fiatal, ambiciózus színészre bízta a Háromszög rendezését is.

A Tarka esték egy másik kedves attrakciója Váradi Aladár pompás zenés paródiája, amelyet a Lyon Lea és az Ónagysáza ruhájából írt és olyan bájos, invenciózus zenével fűszerezett, amely csak öregbíteni fogja azt a jó hírnevet, amelyet a Szigligeti színház jeles karmestere, mint zeneírózó biztosított magának.

A Tarka esték, a műsor csütörtök, péntek és szombati estét foglalja le. Vasárnap délután Bródi Sándor jeles színműve, a Tanítónő kerül színre, este pedig — hiszen ez nem is lehet már másként — nagyszabású bemutató fejezi be a hetet.

Vasárnap lesz — ugyanis — a premisereje a Király színház legnagyobb ideáliságerőnek: A császárnőnek, amely egyike a hirtelen népszerűvé lett operetteknek, amelyek a maguk zenei és szövegbeli szépségeikkel, valóságosan elragadták a főváros közönségét.

Alapított 1847-ben. — Számos kiállítás. — Több ezer elismerő levél.

ÓRÁK

Ékszerek részleltetésre

BRAUSWETTER JÁNOS, Szeged

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Mindenféle aranytárgyakat, törött aranyat, arany pénzeket legmagasabb áron készpénzért vásárolok, kérem hozzám bizalommal beküldeni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Váradszöllös község előjáróságától.

27—1915 kgy. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad töviben fekvő árnyas mulató kerttel biró, Váradszöllös község tulajdonát képező

„Jégpince Sörcearnok Vendéglő“

1916 év április 1-től 1922 április 1-ig hat évre **1916 február 15.** d. e 10 órakor Váradszöllösön a község házában nyilvános árverésen **haszonbérbe** fog adadni.

Feltételek előjárásánál meg tudhatók.

Váradszöllös, 1916 január 6.
Előjáróság.

Valódi aszfalt fedőlemez és elsőrendű kő fedőlemez kapható

Andrényi Károly és Fiai cégnél Nagy-Várad.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

f. hó 16. és 17. vasárnap és hétfőn.

Szenzációs filmattrakció!!

HAJÓÁGYUK

TÜZÉBEN.

Négy felvonásos tengerészeti dráma a mai mozgalmas időkből. Ipta és rendezte: Walterschmi Edthaessler.

SZEMÉLYEK:

Walter Wassermann
 Traute Carlsen
 Rudolf Müller
 Curt Vespermann
 Ernst Becker
 Lydia Borris

a berlini Lessing-Theater tagjai.

Előadások d. u. 3 órától.

Rendes helyárrakkal!

HELYÁRRAK: Páholy-ülés 1 kor. 20 fill. Zöltye 1 kor. Támlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

Elűztük az orosz Rarance vidékén állásából

Orosz hadszíntér. Budapest, január 17. (Hivatalos.) A besszarábiai és keletgalíciai határon harcra állított orosz haderők *tegnap sem ismételték meg támadásaikat.* Általában csend uralkodott. Csak a Rarance-től keletre fekvő vidéken *űzték ki csapataink heves harcok között az ellenséget egy előretolt állásból.* Betemették árkaikat és drótkadályokat létesítettek.

József Ferdinánd főherceg hadseregének területén az oroszoknak tábori őrszemeink ellen intézet három előretörését vertük vissza.

Bombáztuk az olasz táborokat Görznel.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 17. (Hivatalos.) A tenger-melléki és tiroli arcvonal egyes pontjain a tüzérségi harcok tovább folynak.

Csapatunkat az Oslavia melletti templomdombról az ellenség tüzérségének oda összpontosított tüze miatt újra visszavettük.

A görzi szakaszon repülőink több olasz rögzített olasz léggömböt kényszerítettek leszállásra és bombákat dobtak az ellenség táborára.

Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Bombák Lens városra.

Berlin, január 17. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt. Lens városában az ellenséges tüzérségi tűz 16 lakost részben megölt, részben megsebesített.

Hóvihar az orosz fronton.

Keleti hadszíntér.

Az arcvonal legnagyobb részén a hóviharok megakadályozták a harci tevékenységet. Csak egyes helyeken voltak járőr harcok.

Balkán hadszíntér.

Semmi ujság. (Min. eln. sajtóosztály.)

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, január 17. A főhadiszállásról jelentik január 11-iki közzététellel:

Irak-front.

Kut el Amaránál megszakításokkal egyre tart a tüzérségi harc.

Kaukázusi-front:

Az ellenség tegnap is folytatta támadásait állásunk ellen az Arras folyótól északra és délre. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett, különösen az Arras és az Id-völgy között lefolyt heves harcban.

E szakaszon csapataink, a melyek egy hét óta az ellenségnek az Id-völgy közelében álló szárnyához tartozó erős csapatait feltartóztatták, előretolt állásaikból visszamentek az Arrastól néhány kilométernyire délre fekvő állásokba. Az előretolt állásokban ember-ember ellen vívott harcokban súlyos veszteségeket okoztunk az ellenségnek. Sok fegyvert is zsákmányoltunk.

Dardanella-front:

Nincs jelenteni való.

A franciák pusztítanak Görögországban.

Lugano, jan. 17. A Corriere della Sera szalonikii jelentése megerősíti azt a hírt, hogy az angolok és franciák Kilindir állomását a levegőbe röpítették. Elpusztították továbbá a tartályokat, a műszaki o-

patok által készített hidat Kilindirben és Karasuliban egyaránt és elpusztították a táviróvezetékeket is. Repülőgépek bombázták naponta a francia sereg táborát, de időnként görög katonákat is eltalálnak. Francia aviatikusok bombákat dobtak a bolgár vonalakra.

Perzsa hadüzenet Oroszország és Anglia ellen.

Konstantinápolyból jelentik: *Perziából érkezett megbízható jelentések szerint Nisam és Saltaneh, Luristán főkormányzója az oroszok ellen harcoló perzsa csapatok élére állott, hadat üzent Angliának és Oroszországnak és megkezdte a hadműveleteket.*

A pápa reméli helyzetét megváltozását.

Lugano, jan. 17. A Corriere d'Italia, a mely közel áll a Vatikánhoz, a leghatározottabban kijelenti, hogy eddig egyik hadviselő állam sem indítványozta a Vatikánnál a béketárgyalások megkezdését és egyik sem bizta meg a pápát a béketárgyalásokon való részvételre. A pápa a maga részéről eddig csak az irányban tett lépéseket, hogy az emberiségnek a háboru okozta megpróbáltatásain könnyítsen.

Ami a Szentszék jövőbeni állását illeti, arra vonatkozólag Gaspari vatikáni államtitkár a következőket jelenti ki:

— A pápa állásának jövőbeni kielégítő rendezését nem idegen fegyveres segítségtől várja. A Szentszék részéről egyetlen illetékes tényező sem tett olyan nyilatkozatot, mintha a pápa számítana arra, hogy a háboru kimenetele az ő helyzetén változtatni fog. Az egyedüli, amit a Szentszék vár és remél, hogy végre megszűnjenek azok az elkerülhetetlen korlátozások, amelyeknek a pápa alá van vetve, viszont rá kell mutatni arra, hogy ezek a korlátozások nagyjában már a háboru kitörése előtt is fennállottak.

Görögország helyzete válságos.

Budapest, január 17. (Saját tud.) **A Frankfurter Zeitung szerint Görögország belső helyzete válságos. Az antant — úgy látszik — államcsínyt tervez.**

A görögök új fővárosa Larissa lesz.

Budapest, január 17. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A franciák és angolok csapatokat tettek partra Athénban. — Hír szerint a görög fővárost Larissába helyezik át.

Nagyváradai küldöttség Fetser püspöknél.

— Saját tudósítónk távirata. —

Győr, január 17.

A tüdővész ellen védekező egyesület küldöttsége tegnap délelőtt 11 órakor üdvözölte Győrben Fetser Antal megyéspüspököt. A küldöttség tagjai voltak: dr. Karácsonyi János az egyesület elnöke, dr. Hoványi Géza országgyűlési képviselő, Rimler Károly polgármester, dr. Medvigy Gábor.

Dr. Karácsonyi János mondotta az üdvözítő beszédet, melynek keretében átnyújtotta a püspöknek a díszlevelet, mely szerint az egyesület Fetser Antal püspököt tiszteletbeli elnökévé választotta. Elismerésül azért a nagy munkáért és áldozatkészségért, mellyel az egyesületet keletkezésétől kezdve támogatta. Egyben üdvözölte a püspököt névünnepe alkalmából is.

Fetser Antal meghatva választott az üdvözlésre. Nagyváradra kedves visszaemlékezéseket szőtt válaszába. Megköszönte a nagyváradiak üdvözlését és hálásan fogadta ezt a kitüntető megemlékezést, hogy az egyesület tiszteletbeli elnökévé választotta.

Este a püspök vacsorát adott a püspök-várban, a küldöttség tiszteletére, melyre a győri káptalan tagjai is hivatalosak voltak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 17.

Beöthy Pál elnök féltizenegy órakor nyitotta meg az ülést.

Bródy Ernő: Miután a törvényjavaslat első szakasza szól a tisztviselők nyugdíjbiztosításáról, leghelyesebbnek tartja, ha módosítását itt terjeszti be. A miniszter felszólalásában elismerte, hogy a tisztviselők nyugdíjának biztosítása jogos és helyes. A Pénzügyi Központ öt évre tervezett fennállása nem oly nehézség, a mely megakadályozhatná a tisztviselők nyugdíjbiztosítását a felszámolás utána. Minden nyugdíjintézetre különben ki kellene mondani, hogy önálló jogi személyiség, mert így nem fordulhatna elő, hogy a nyugdíjalapot bevonják az ülle ispekulációba, mint ahogy igen gyakran megtörténik.

Ezután Teleszky miniszter szakszerűleg válaszolt a felszólalásokra, amely után a szakaszt elfogadták.

Utána Tisza megtette bejelentését Montegró kapitulációjáról, amelyet a Ház óriási lelkesedéssel fogadott.

A szünet után a harmadik szakasznál Beck Lajos és Simonyi Semadam után a vitát félbeszakították.

Bolgár Ferenc indítványozta, hogy Frigyes főparancsnokot és Kövess tábornokot táviratban üdvözöljék.

Sághy Gyula a függetlenségi párt, Rakovszky István a néppárt és Balogh Jenő miniszter a kormány nevében hozzájárul az indítványhoz.

Az ülés vége 3 órakor.

A montenegrói fegyverletétel híre a Házban

Mikor Tisza bejelentette Montenegró kapitulációját, a képviselők óriási lelkesedésben törték ki. A terem közepére vonultak és a karzattal együtt éljeneztek, majd kiözlöttek a folyosóra. Olyan óriási volt a tolongás, hogy Tisza alig tudott az ujjongó tömegben keresztül szobájába menni.

A tömeg közrefogta *Andrássyt*, aki kijelentette, hogy **Montenegró elhatározását nagysulyunak tartja. Ez az első fecske.**

Khuen-Héderváry egy újságírónak azt mondta, hogy **Montenegró alkalmassint Itália beleegyezésével kért békét.**

Berzeviczy Albert szerint Montenegró fegyverletételének **alkalmassint más követelményei is lesznek, mert Montenegró lépése nem képzelhető el Itália, esetleg Oroszország hozzájárulása nélkül.** A főváros lobogódszt öltött Montenegró kapitulációjának hírére.

A kultúra megnyilvánulása a háboruban.

Ha majd egyszer a végére jutunk ennek a véres küzdelemnek és ismét a békének aranyos napja fog lesütni reánk, úgy bizonyára sokat fogják vitatni és feszegetni azt a mindenkit nagyon is érdeklődő témát, hogy hát a vész napjaiban, a mikor a legrefináltabb ördögös szerszámokkal kezeikben állottak egymással szemben Európának művelt népei, vajjon hogyan és mily tettekben nyilvánult meg az egyes népek, nemzetek kulturérzése egymás iránt. A téma mindenesetre nagyon érdekes és rendkívüli módon tanulságos is.

A világháború izzó kohójában a küzdő nemzetek testéről csakhamar leperzselődött és leégett az a bizonyos béke-máz, mely eltakarta az egyes népekben, nemzetekben rejlő igazi értékeket avagy gonosztságot. Csak a háború véres napjaiban ösmerhetjük meg egymást igazán és valójában. Csak most látjuk, hogy az a kép, melyből mi a béke nemzeteket ismertük, teljesen hamis és téves volt! Különösen áll ez a művelt franciák, angolok és belgákra nézve, kikről teljesen hamis öntudat élt lelkünkben.

Az olasz, orosz és szerb népben esalódtunk a legkevésbé, mert azok nagyon és egészben véve tényleg olyanoknak bizonyultak, mint a milyeneknek ismertük őket! Nagyon jól tudtuk, hogy mit várhatunk mi a moszkita kulturától, de valóságos megdöbbenésszerű, fájdalmas meglepetés ért bennünket akkor, a mikor teljes egészében kezdett kibontakozni előttünk a híres francia és angol háborús kultúra! Csak emlékezzünk vissza azokra a barbár vérengzésekre, melyek közvetlenül a háború kitörése után a művelt Belgiumban és Franciaországban történtek. Ma már hivatalos akták által rendelkezésünkre arról, hogy művelt belga urinók, hogyan szurták ki ártatlan német gyermekek szeméit ollóval és hogy hogyan vagdalták darabokra azt a szerencsétlen német származású hentes mestert, kinek egyedüli bűne csak az volt, hogy német volt! Valóban az embernek a baja szála is az égnek mered a mikor ezekben a hivatalos jellegű bűnlajstromokban lapozgat. A legnagyobb pedanteriával gyűjtötték össze a németek ezeket a vérlázító adatokat és csak olyanokat vettek föl a listába, melyek minden kétséget kizáró módon, szava hihető tekintélyes tanúkkal teljes bizonyossággal megállapíthatók voltak.

Több százra megy már azoknak a köteteknek a száma is, melyekből a franciák és angolok „kulturáit” ösmerhetjük meg. Hogy mi mindent kellett azoknak a szerencsétlen német, magyar és osztrák állampolgároknak kiállniuk, kiket a háború kitörése francia vagy angol területen talált, azt valóban még elképzelni is nehéz dolog. Egy magasrangú német államhivatalnok nevének memóriájában olvastuk pld., hogy micsoda kálváriát kellett megjárnia, míg végre több hónap elmúltával sikerült megszabadulnia. A mozgósítás hírére rendőrök hurcolták el a

szállodából a kényes dámat és egy egész hétig tartották fogva egy dohos, nedves földalatti pincehelyiségben, melyben, mint a heringek voltak összezsúfolva a különböző rangú és rendű, egészséges és beteg nők. Ellepték a tetük és férgék a haját és testét és csak azon csodálkozik, hogy kibirta ezeket a borzadalmakat. Majd később egy kis francia faluban volt internálva, a hol csak annyiban javult a sorsa, hogy nem pincében, hanem egy törött ablakokkal és kilincs nélküli ajtókkal ellátott léghuzatos emeleti helyiségben volt többi társnőivel összezsúfolva. Először az első hetekben csupán savanyu káposztalevet és krumplit kaptak. Később azonban akadt néha-néha egy falat hus is.

Lehetetlen ezeket a memoírokat anélkül olvasni, hogy ne szorulnának az embernek kezei öklöbe. Hát ez az a híres francia kultúra, amelyet annyira szerettek egyesek magasztalni! De hasonló épületes dolgokat olvashatunk a magukat a szabadság és jogok védelmezőinek hirdető angolokról is. Hát erre a kulturára bámultunk mi föl oly áhítattal, melyet különösen a franciák és angolok szerettek oly, mások által elérhetetlen magasságban levőnek feltüntetni. Már-már olyan időket kezdünk élni, amikor a műveltség fokmérője a lötyögős bő, kockás angol ruha és az a körülmény volt, hogy vajjon pont 5 kor délután theát izzik-e az illető. Budapesten, sőt Debreczenben is még kurta korezmára is akad az ember, melyen ott díszel a „Dining Room”, vagy „Sal a manger” fölirat, mert ez így elegáns! Vagy csak emlékezzünk vissza arra az időre, amikor a civilizált angolok és franciák színes bőrű vadembereket mérgezett nyilakkal és orgyilkos cékekkel uszították rá fehér fajtestvéreikre.

Ez már igazán egy oly kvalifikálhatlan galád tett, mely a legdurvább arcu csapása az egész fehér faj kulturájának és amely tett lemoshatlan szégyenfoltot ejtett az európai nyugati kulturán. De teljesen felesleges mindezeket a dolgokat itten részletezni, hiszen mindnyájan tudjuk és látjuk ezeket a bosszuért kiáltó aljas tetteket, mely az antant hadviselési módját jellemzi. Valóságos rabló hadjáratot folytatnak ellenünk az álnokság, a hazugság és becstelenség minden fegyverével. A szalonkii partraszállás, a konzuljaink letartóztatása, Korfu szigetének hazug ürügy alatti birtokba vétele, mind olyan tettek, melyekért még számolni fograk majd egyszer! Hát vajjon akad olyan naiv ember, aki elhiszi azt, hogy Korfu szigetét az „emberiesség” kényszerítő parancsszavára voltak kénytelenek megszállani, hogy az elgyötört szerbek ott elhelyezhetők legyenek? Hiszen egy pillantás a térképre azonnal megadja az igazi feleletet erre a galád tetre. Az Adriai tenger bejáratára van szükségük nekik, hogy ott megfelelő flotta bázist létesítsenek rabló kalandra vágyó hajóik számára.

Ezzel feleltek nek a drága vérral elfoglalt Lovcen-hegy elfoglalására. Olyanok ők, mint a hamis kártyások, kik tulateszik magukat mindenféle játékkadályon. Tiszteesség és becsület, az teljesen mellékes. Minden tetteikben a cószerüségi elmélet szabályai vezetik őket. A nemzetközi jognak legelemibb szabályait is lábbal tapodják, míg mi büszkén elmondhatjuk, hogy a legföltetebb gonddal óvakodunk tőle, hogy annak határozmányait megsértsük. Minket a legtulzottabb lovagiasság és emberséges érzések irányítottak és irányítanak ma is minden tetteinkben. Mi úgy verekszünk, mint az a lovagias ellenfélhez illik. Mi nemcsak hogy megtartjuk a lovagiasságnak minden szabályát, hanem még messze túl is megyünk ezeken. Ott volt például Putnik vajdának, a szerb fővezérnek a szabadonbocsátása. Ha Conrád vagy Falkenhayn az ő kezükbe jutott volna, úgy bizonyára ma is valamelyik fogolytáborukban innák a savanyukáposztalevet.

E sok álnoksággal és becstelen tettel szemben valóban az igazságos Ur Isten örökösödött és örökösödik ma is igazságos ügyünk fölött, mely a világháború rettenetes vérengzése közepette üli igazi fölényes diadalát. Igen! a keresztény magyar és német kultúra fényes győzelmet aratott már eddig is a sokat hangoztatott és mindig példaként csallított angol és francia kultúra fölött. Mert az igazi és értékes kulturához nem elég csupán a pénz és az azzal előállítható csillogó és szemrevaló külsőségek, hanem az igazi kulturának, a szívek és lelkek legmélyéből, a rendíthetetlen vallásosságból és az emberi méltóság föleme ő érzéséből kell fakadnia, melynek minden egyes ténykedését és megnyilvánulását a krisztusi szeretet kell, hogy áthassa. Valamint a katonai ére nyek csakis az ellenség előtt érvényesülhetnek igazán és így a csapatok igazi értéke is csak ott állapítható meg tökéletesen, úgy a kultúra is csak ily súlyos időkben ragyogtathatja igazán káprázatos kincseit és részesítheti a szenvedő emberiséget összes áldásaiban. És ha végig tekintünk az elmúlt 18 hónapnak véres és kegyetlenül igazalmas eseményein, lehetetlen meg nem állapítanunk azt az elvitáztatlan tény, hogy a mi kulturánk, a melyet a művelt nyugat annyira lenézett, a vérszék, a leg-súlyosabb megpróbáltatásoknak az idején is sziklaszilárdan megállotta a helyét, míg ellenben ellenségeinknek kulturérzése már a legelső riadó kürt szavára megingott.

A mi kulturánk ragyogó fehér zászlója oly magasán lobog a véres csataterék fölött, hogy annak szűz fehér tisztaságán nem ejtethet foltot a duló harc nyomán kiömlő vér, sár és piszok.

Ellenségeink kultur lobogóját pedig máris annyira beszennyezte a világháborúnak véres sara, hogy nagyon sok időbe és fáradságba fog kerülni, míg félig-meddig ismét fehérre moshatják azt.

Bizonyára lesznek objektív kultur történet írók a kik majd össze fogják gyűjteni azokat a vérlázító gatszágokat, melyeket ellenfeleink a civilizáció örök szégyenére elkövettek. A németek nagy császára már a háború legelején összeszedett ezekből egy szép csokrot és átküldte mutatóba Wilson elnöknek, hogy az amerikaiak is gyönyörködhesse a nyugat európai kulturának esdjében. A védtelen polgárok, nők és szegény ártatlan gyermekeknek kimondhatatlan szenvedései, avagy valóban vadállatias kegyetlenséggel kiontott vérei, borzalmas okmányai lesznek majd egykoron a XX. századbeli nyugat európai kultura szégyenletes cselekedeteinek.

Egy egész bűnlajstromot fognak majd ezekből az emberi méltóságot megbecseltető tettekből összeállítani. De össze fogják ám gyűjteni a magyar és német kulturának lélekfölemelő szép cselekedeteit is, melyek napnál fényesebben fogják majd a világ elé állítani kulturánk nagy diadalát, mert min-

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 4960/1916 eln. számú rendelete folytán Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya részéről ezennel közhirre teszem, hogy az **alkalmasnak talált 43-50 éves népfelkelésre kötelezettek felülvizsgálatát** a honvédelmi miniszter ur pótlólag a Nagyvárad városi sorozó járásban is elrendelte.

Ennélfogva felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó **mindazon 1865-1872 években született B) alosztályú népfelkelésre kötelezetteket**, akik a Nagyváradon 1915. évi szeptember 27-től október 6-ig tartott népfelkelő bemutató szemlén, valamint a november 19-27 napjain és december 18-22 napjain megtartott pótszemlén **alkalmasnak nyilvánítottak**, hogy a népfelkelési felülvizsgálatra leendő összeírásuk végett 1916. évi január hó 15-től (szombat) 1916. évi január 22-ig (szombat) bezárólag Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztályánál a saját érdekében is okvetlenül jelentkezzenek annyiival is inkább, mert a felülvizsgálaton meg nem jelent népfelkelésre kötelezettek ismételtelen nem fognak megidéztetni, miután a meg nem jelentek felülvizsgálata teljesen elmarad.

Az összeírásra jelentkező népfelkelésre kötelezettek a bemutató szemlén **annak idején kapott igazolványi lapot magukkal hozni kötelesek.**

Figyelmeztetem a jelen tkezésre felhívottakat, hogy az összeírásra kitűzött fentírt határidőben annál is inkább pontosan jelentkezzenek, mert a később jelentkezőknek felülvizsgálatra való előállításra — a rendelkezésre álló idő rövidségére tekintettel — nem történhet meg.

A népfelkelési felülvizsgálat ugyanis az 1916. évi január hó 27., 28., 29., 30., 31. és február 1. napjain fog megtartatni a Lázár Vilmos utca 3. sz. a. (volt esendőiskola) levő sorozó helyiségben.

Arra nézve, hogy mely évfolyambeliek mely napon tartoznak megjelenni a felülvizsgálaton, — később kiboocsátandó külön hirdetmény fog tájékoztatót nyújtani Nagyvárad, 1916 január 14.

E. Eméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa részéről a magánborfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1916. év január hó 24., 25. és 26. napjai tűzettek ki.

Felhívom tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelők, továbbá magánfogyasztók, kik borítal adót az 1916. évre általános összegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitért határidőben a városháza bizottsági termében mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottság előtt annyiival is inkább

jelentkezzenek s a megajánlott összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadtatni nem fognak.

Az általánosítás tárgyában telveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezi, a városra nézve azonban csak az esetben lesznek kötelezők, ha azok a nagyvárad m. kir. Pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesznek.

Tanács 1916. évi január 5. éni

Juricskay Barna s. k.
adó és pénzügyi tanácsos.

Ö csász. és Apost. kir. Felségének

legfelsőbb felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári jótékony céljaira szánt

43. CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás nyilvánosan Wienben, 1916. február 10-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára **4** korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. állami sorsjátékok osztályánál III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 5 sz. a., a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest, IX. ker., Fővárm. ház, továbbá a lottójüjtődékben, dohánytőzsdeknél, a vasutaknál, adó-, posta- és távirtda hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától
(Jótékony célú sorsjátékok osztálya)

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122.000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsiszó és igás szerszámok, kocsitűlés, lábvédők és szerszámok raktára.

Belépési felhívás.

a Nagyvárad Hitebank Takaré- és Segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Nagyvárad Hitebank Takaré- és Segélyszövetkezet 1916. január 1-én 14. évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjai apróbb bevételek által a tőketakarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétét által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, magát hároméven keresztül hetenként legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van a befizetésének négyötöd részét minden keze nélkül kölcsönre kép felvenni, mely kölcsönért a legméltányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratási díj minden üzletész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket posta befizetése (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5-ig eszközölhetők.

A Nagyvárad Hitebank Takaré- és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Zöldfa-u. és Szent László-tér, (Deutsch K. I.-féle ház.)